

A horvát kormány válaszingtezkedése az újévi áremelkedésekre

Az euró horvátországi bevezetésével párhuzamosan tapasztalt indokolatlan áremelkedésekre válaszul a horvát kormány határozatban kötelezte a vállalkozásokat az áruk és szolgáltatások árának visszaállítására, a 2022. december 31-én érvényes árszínvonalra. Ezzel egyidőben azonnali átfogó ellenőrzésre kérte fel ágazati minisztériumait, a fogyasztóvédelmi-, adó-, pénzügyi felügyeleti hatóságokat, illetve a nemzeti bankot.

A gazdasági minisztérium feladatul kapta, hogy a lehető legrövidebb időn hozza létre a legfontosabb árucikkek nyilvános (internetes) összehasonlító árjegyzékét. Az agrárminisztérium a mezőgazdasági termékek árjegyzékét állítja össze. Az áremelkedések vizsgálatával megbízott intézmények kéthetente beszámolnak a kormánynak és szükség szerint további lépésekre tesznek javaslatot.

Előzmény

Horvátország 2023. január 1-jével bevezette az eurót, mint fizetőeszközt, és a 2022. július 15-e óta hatályos törvénnyel előírta az árak átváltását kunáról euróra, amelynek során kötelező betartani az 1 euró = 7,5345 kuna átváltási árfolyamot. A kormány várakozásaival szemben már 2023. január 2-án az áruk és szolgáltatások rejtett áremelése (a valutakonverzióban alkalmazott kerekítések gyakorlata) miatt többszáz fogyasztói panasz érkezett, amely rendezésére a kormány magasszintű érdekegyeztető fórumot hívott össze. Az illetékes gazdasági miniszter jelezte, ha a visszaélések gyakorlata továbbra is fennáll, a kormány kényszerintézkedésekhez folyamodik. A kereskedelmi szektor – elsősorban a kiskereskedelmi láncok – képviselői kifogásolták a fogyasztóvédelmi egyesületek és a kormányzati képviselők általánosításait. Kérték, hogy az Állami Felügyelőség vizsgálja ki a lakossági bejelentéseket, és csak azokat vonják felelősségre, akik tényleg megszegték a jogszabályokat (lásd 19/ZGB/2023).

Kormányintézkedés

Andrej Plenkovic miniszterelnök a mai kormányülés bevezetőjében is megemlítette az indokolatlan áremelkedést, hangsúlyozva, hogy a kereskedelmi ágazat szereplőinek döntő többsége az előírt szabályok szerint járt el. A kormány mintegy 0,2-0,4 százalékpontos inflációnövekedéssel számolt, ez minden országban jelenség volt az euróra való áttérés időpontjában. Azonban egyes vállalkozók arra használták az euró bevezetését, hogy indokolatlanul 15-20%-os mértékben megemeljék a termékeik, illetve szolgáltatásaik árát, ami a társadalmi szolidaritás hiányára utal. Ez a felelőtlen magatartás tovább növeli az inflációt. A mai kormányhatározat az első lépés az említett visszaélések megfékezésére, és Plenkovic reményét fejezte ki, hogy ennél átfogóbb, komolyabb büntető intézkedések meghozatalára nem lesz szükség.

Drazen Orescanin, a Vállalkozók Hangja Egyesület (Udruga Glas poduzetnika) vezetőségének tagja az N1 kereskedelmi televízió műsorában elmondta, hogy ő sem érti, hogy a kereskedelmi, vendéglátóipari, illetve a szolgáltatói szektor egy része miért növelte az árakat éppen január 1-jével.

A kialakult helyzetért a kormányt tartja leginkább felelősnek, mert már 6 hónapja folyamatosan tájékoztatja a nyilvánosságot, hogy mindent alaposan előkészített, minden ellenőrzési mechanizmus rendelkezésre áll egy ilyen folyamat kialakulásának megakadályozására. Felesleges beavatkozásnak tartja a kormány határozatát, mivel a piaci versenyt tartja a leghatékonyabb árszabályozó mechanizmusnak. „Ha Ön túl drágának tartja a kávé az egyik kávézóban, át fog menni egy másikba, ahol olcsóbb” – hangsúlyozta Orescanin. Szerinte az árak nyilvános összehasonlítása rendkívül hasznos, csak a kormány kb. 1 évet késett ezzel az intézkedéssel. Orescanin szintén kritizálta az ársapka esetleges további termékekre való kibővítését, mert ezzel a gazdasági élet túlszabályozottá válhat.

A kormányülésen elhangzottakra reagálva **Andrija Mikulic, az Állami Fogyasztóvédelmi Felügyelőség vezetője** sajtótájékoztatóján elmondta, hogy a Felügyelőség már megkezdte

munkáját, és a január 2-a és 4-e közötti időszakban 306 helyszíni ellenőrzést hajtott végre a kereskedelmi, vendéglátóipari és szolgáltatási szektorban. Ennek során megállapították, hogy a kereskedelmi szektorban bizonyos termékcsoporthoz (kávé, csokoládé, pékáru, sör) árát 3-19%-kal növelték, míg a vendéglátóiparban a drágulás mértéke 10% és 80% között mozog. A helyszíni felügyelet során 96 esetben állapítottak meg szabálysértést, a kereskedelemben alkalmazott új árak indokoltságának vizsgálata sok esetben még folyamatban van.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Horvátország